

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
KİLİSLİ MUALLİM RIFAT EĞİTİM FAKÜLTESİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI

Ek-2

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI I ve II
UYGULAMA KILAVUZU

Bu kılavuz Okullarda RPD Uygulamaları I ve II dersinin kapsamını, ilgililerin sorumluluklarını ve ders kapsamında kullanılacak materyallerin tanıtımını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Kılavuzun Amacı ve Kullanımı

Bu kılavuz, Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uygulamaları I ve II derslerinin amaçlarını, uygulama ilkelerini, tarafların görev ve sorumluluklarını, uygulama etkinliklerini, süpervizyon süreçlerini, değerlendirme esaslarını ve kullanılacak formları bütüncül bir çerçevede açıklamak amacıyla hazırlanmıştır.

Kılavuzda iki ders gelişimsel bir süreklilik içinde fakat farklı yeterlik düzeylerinde yapılandırılmıştır. Okullarda RPD Uygulamaları I; kurumu ve okul PDR sistemini tanıma, gözlemlleme, inceleme, mesleki rol ve etik farkındalık geliştirme ve temel düzeyde gözetimli uygulamalara odaklanır. Okullarda RPD Uygulamaları II ise gereksinime dayalı planlama, doğrudan uygulama, konsültasyon, değerlendirme, reflektif uygulama ve mesleki özerkliğe yaklaşan gözetimli uygulamalara odaklanır.

Temel yaklaşım

Okullarda RPD Uygulamaları I ve II birbirinin tekrarı değildir. İkinci ders, birinci derste kazanılan gözlem, inceleme ve temel uygulama yeterlikleri üzerine kurulur ve öğrencinin uygulayıcı rolünü, değerlendirme sorumluluğunu ve mesleki refleksiyonunu artırır.

1. Dayanak ve Temel Başvuru Kaynakları

Kılavuzun uygulanmasında ilgili mevzuatın ve üniversitenin yürürlükteki eğitim-öğretim düzenlemelerinin güncel hâli esas alınır. Aşağıdaki belgeler temel başvuru kaynaklarıdır:

- Yükseköğretim Kurulunun öğretmen yetiştirme lisans programlarına ilişkin kararları ve üniversitelere program geliştirme konusunda yetki devrine ilişkin 10.08.2020 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu kararı.
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (14.08.2020 tarihli ve 31213 sayılı Resmî Gazete).
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi.
- Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge (28.09.2021 tarihli Makam Oluru).
- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yürürlükteki e-Rehberlik, sınıf rehberliği, psikososyal koruma-önleme ve ilgili uygulama dokümanları.
- Kilis 7 Aralık Üniversitesi ön lisans ve lisans eğitim-öğretim mevzuatı ile Fakülte ve Anabilim Dalının ilgili kurul kararları.

2. Tanımlar

Uygulama öğrencisi: Okullarda RPD Uygulamaları I veya II dersine kayıtlı RPD lisans öğrencisini,

Uygulama öğretim elemanı: Üniversitede dersin teorik/süpervizyon boyutunu yürüten ve uygulama sürecini izleyen öğretim elemanını,

Uygulama psikolojik danışmanı: Uygulama okulunda öğrencinin mesleki çalışmalarını gözeten rehber öğretmen/psikolojik danışmanı,

Uygulama kurumu: Uygulamanın yürütüldüğü MEB'e bağlı resmi/özel eğitim kurumu veya ilgili kurum/merkezi,

Süpervizyon: Uygulama öğrencisinin mesleki gelişimini, etik karar vermesini, uygulama planlama ve değerlendirme becerilerini destekleyen yapılandırılmış geribildirim ve danışmanlık sürecini,

Uygulama dosyası/portfolyo: Öğrencinin dönem boyunca gerçekleştirdiği uygulama, gözlem, değerlendirme ve refleksiyon çalışmalarını gösteren kanıtların bütünü ifade eder.

3. Uygulamanın Temel İlkeleri

- RPD hizmetleri öğrencilerin sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini bütüncül biçimde destekleyen gelişimsel ve önleyici bir anlayışla ele alınır.
- Uygulamalar öğrencinin yeterli düzeyi, okulun ihtiyaçları ve uygulama psikolojik danışmanının gözetimi dikkate alınarak planlanır.
- Uygulama öğrencisi yetki ve yeterlik sınırları dışında bağımsız psikolojik danışma, tanılama, kriz müdahalesi veya uzmanlık gerektiren başka bir hizmet yürütmez.
- Her uygulamada gönüllülük, yarar sağlama, zarar vermeme, adalet, gizlilik, mahremiyet, kültürel duyarlılık, bilimsel dayanak ve hesap verebilirlik gözetilir.
- Öğrenciye ait kişisel bilgiler, raporlar ve örnekler yalnızca eğitim amacıyla ve gerekli ölçüde kullanılır; uygulama dosyalarında tanımlayıcı bilgiler anonimleştirilir.
- Uygulama, okulun olağan işleyişini ve öğrencilerin eğitim hakkını aksatmayacak biçimde yürütülür.
- Üniversite ve uygulama kurumu arasında düzenli iletişim, izleme ve geribildirim esastır.

4. Derslerin Yapısal Özellikleri

Okullarda RPD Uygulamaları I ve II dersleri üniversitede yürütülen teorik/süpervizyon oturumları ile uygulama kurumunda gerçekleştirilen okul temelli çalışmalardan oluşur. Haftalık ve dönemlik süreler üniversitenin yürürlükteki lisans programı, akademik takvimi, MEB uygulama takvimi ve ilgili protokol/yönerge hükümlerine göre yürütülür. Uygulama kurumundaki çalışmaların en az 12 uygulama haftasına yayılması esas alınır; kurum ve fakülte kararları saklıdır.

Not

Uygulama süresine ilişkin sayısal hükümler, ilgili akademik yıl için Üniversite/Fakülte/MEB tarafından yayımlanan güncel takvim ve kararlarla birlikte değerlendirilmelidir.

5. Tarafların Görev ve Sorumlulukları

5.1. Uygulama Öğretim Elemanının Görevleri

- Uygulama öğrencilerini dersin amaçları, uygulama takvimi, mesleki sınırlar, etik ilkeler, raporlama ve değerlendirme ölçütleri konusunda bilgilendirir.
- Uygulama kurumları ve uygulama psikolojik danışmanlarıyla gerekli koordinasyonu sağlar; uygulama sürecini izler.
- Öğrencilerin haftalık refleksiyonlarını, uygulama planlarını ve ürünlerini düzenli olarak inceler; gelişim odaklı geribildirim verir.
- Bireyi tanıma teknikleri, sınıf rehberliği, kariyer rehberliği, konsültasyon, grup çalışmaları ve diğer okul temelli müdahalelerin planlanması ve değerlendirilmesinde süpervizyon sağlar.
- Etik ikilem, gizlilik, çocuk koruma, risk ve yönlendirme gerektiren durumlarda öğrencinin tek başına karar vermesini önler; mevzuat ve mesleki standartlar çerçevesinde süreci yönetir.
- Uygulama öğrencisinin gelişimini çoklu kanıta dayalı olarak değerlendirir ve dönem sonu başarı puanını ilgili ölçütlere göre belirler.
- MEBBİS/Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülünde öğretim elemanına düşen görevleri, ilgili akademik yılın usul ve esaslarına göre yerine getirir.

5.2. Uygulama Psikolojik Danışmanının Görevleri

- Öğrencinin okulu, PDR servisini, kurumun işleyişini ve uygulama koşullarını tanımaya destek olur.
- Öğrenciye okulun PDR programı, yıllık planı, e-Rehberlik süreçleri, kurullar, iş birliği mekanizmaları ve kurum içi prosedürler hakkında bilgi verir.
- Öğrencinin uygulamalarını yeterlik düzeyine uygun biçimde planlamasına yardımcı olur; gerekli izinleri ve uygulama koşullarını koordine eder.
- Öğrencinin uygulamalarını mümkün olduğunca doğrudan gözlemler ve somut, geliştirici geribildirim verir.
- Gizlilik, mahremiyet, kayıtların korunması ve öğrenci güvenliği bakımından gerekli sınırları açıklar ve gözetir.
- Devam durumunu ve ilgili MEBBİS kayıtlarını yürürlükteki usule göre takip eder.
- Dönem sonunda öğrencinin mesleki gelişimi ve uygulama performansı hakkında öğretim elemanına geribildirim verir ve ilgili değerlendirme işlemlerini tamamlar.

5.3. Uygulama Öğrencisinin Görev ve Sorumlulukları

- Uygulama takvimine, devam yükümlülüklerine ve kurumun işleyiş kurallarına uyar; uygulama kurumuna zamanında gelir.
- Her türlü mesleki faaliyeti uygulama psikolojik danışmanı ve uygulama öğretim elemanının bilgisi ve gözetimi altında yürütür.
- Öğrenci, veli, öğretmen ve diğer paydaşlarla iletişimde mesleki sınırları korur; kişisel iletişim bilgilerini paylaşmaz, okul dışı kişisel ilişki kurmaz ve ikili/çoklu ilişkilere girmekten kaçınır.
- Giyim, iletişim ve davranışlarında eğitim kurumunun profesyonel ortamına uygun, özenli ve saygılı bir tutum sergiler.
- Uygulama sırasında edindiği kişisel ve hassas bilgileri gizli tutar; yazılı ödev ve raporlarda isim, numara, açık sınıf/şube bilgisi ve kişiyi belirlenebilir kılan ayrıntıları kullanmaz.

- Fotoğraf, ses veya görüntü kaydı; öğrenci ürünlerinin kopyalanması; ölçme aracı/veri paylaşımı gibi işlemleri gerekli açık izinler ve etik/yasal çerçeve olmadan gerçekleştirmez.
- Risk, ihmal-istismar şüphesi, kendine/başkasına zarar verme riski veya acil müdahale gerektiren durumlarda tek başına işlem yapmaz; derhal uygulama psikolojik danışmanı ve öğretim elemanına bildirir.
- Haftalık raporlarını, uygulama planlarını ve portfolyo belgelerini zamanında, gerçeğe uygun ve akademik dürüstlük ilkelerine uygun biçimde hazırlar.

6. Etik İlkeler, Gizlilik ve Mesleki Sınırlar

Uygulama öğrencileri, henüz bağımsız meslek elemanı değil, süpervizyon altında mesleki yeterlik geliştiren psikolojik danışman adaylarıdır. Bu nedenle görevlerini yalnızca kendilerine tanımlanan kapsam içinde ve sorumlu psikolojik danışmanın gözetiminde yürütürler.

- Gizlilik ve mahremiyet: Danışan/öğrenci bilgileri yalnızca eğitimsel ve mesleki gereklilik ölçüsünde paylaşılır; sınıf içi tartışmalarda ve raporlarda anonimleştirme yapılır.
- Yetkinlik sınırı: Öğrenci eğitimini almadığı, uygulama yeterliği gösteremediği veya doğrudan gözetim gerektiren bir çalışmayı bağımsız biçimde yürütmez.
- Bilgilendirme ve gönüllülük: Uygulamanın niteliğine göre öğrenci/veli/ilgili paydaşlar süreç hakkında uygun biçimde bilgilendirilir; gerekli kurumsal izinler alınır.
- Kişisel veri güvenliği: Basılı ve dijital veriler yetkisiz kişilerin erişimine kapalı tutulur; bulut, mesajlaşma uygulaması ve kişisel cihaz kullanımında veri güvenliği gözetilir.
- Mesleki sınırlar: Öğrencilerle sosyal medya üzerinden kişisel bağlantı kurma, kişisel telefon/hesap paylaşma, hediye alışverişi, uygunsuz fiziksel temas veya romantik/cinsel nitelikli ilişki kesinlikle kabul edilemez.
- Kriz ve çocuk koruma: Risk içeren durumlarda gizlilik mutlak değildir. Uygulama öğrencisi durumu tek başına yönetmez; sorumlu psikolojik danışmana ve öğretim elemanına gecikmeden iletir ve kurum prosedürlerine uyar.

BÖLÜM II — OKULLARDA RPD UYGULAMALARI I

7. Dersin Amacı

Okullarda RPD Uygulamaları I dersinin amacı; öğrencilerin farklı eğitim kademelerinde sunulan okul temelli PDR hizmetlerini, okul psikolojik danışmanının rol ve sorumluluklarını, PDR servisinin işleyişini ve ilgili mevzuatı tanımları; okul ortamını ve öğrenci ihtiyaçlarını sistematik biçimde gözlemlmeleri; mesleki etik ve sınırların farkına varmaları ve uygun temel uygulamaları gözetim altında gerçekleştirmeleridir.

8. Öğrenme Çıktıları

- Farklı eğitim kademelerinde yürütülen okul PDR hizmetlerini sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanları açısından açıklar.
- Okul psikolojik danışmanının görev, sorumluluk ve iş birliği alanlarını tanımlar.
- Okulun ve PDR servisinin yapısını, kaynaklarını, gereksinimlerini ve hizmet sunum koşullarını sistematik biçimde inceler.
- İlgili mevzuat, etik yönerge ve e-Rehberlik süreçlerinin okul uygulamalarına yansımalarını değerlendirir.
- Öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve ihtiyaçlarıyla uyumlu temel bireyi tanıma ve sınıf rehberliği çalışmalarını seçer ve gözetim altında uygular.
- Gözlem ve uygulamalarını mesleki kavramlarla raporlaştırır ve reflektif biçimde değerlendirir.
- Okul ortamındaki mesleki ilişkilerde etik, gizlilik, mahremiyet ve profesyonel sınırları gözetir.

9. RPD I Zorunlu Uygulamaları

1. Okul ve PDR Servisini Tanıma — Okulun öğrenci/personel yapısı, çevrenin sosyo-kültürel özellikleri, PDR servisinin fiziksel koşulları, personel yapısı, çalışma düzeni, okulun özel hedefleri ve temel ihtiyaçları incelenir.

2. Okul PDR Programı ve Kurulların İncelenmesi — Okul PDR programı, yıllık plan, rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu, sınıf rehberliği süreçleri, RAM ile iş birliği ve ilgili kurulların işleyişi gözlemlenir.

3. Mevzuat, Etik Yönerge ve e-Rehberlik İncelemesi — MEB RPD Hizmetleri Yönetmeliği, Etik Yönergesi ve güncel e-Rehberlik işleyişi incelenir; okul uygulamalarıyla ilişkilendirilen kısa değerlendirme raporu hazırlanır.

4. Psikolojik Danışman Gözlemleri — Uygulama psikolojik danışmanının öğrenci, veli, öğretmen, yönetim ve diğer paydaşlarla yürüttüğü çalışmalar, gizlilik sınırları korunarak gözlemlenir ve mesleki rol açısından değerlendirilir.

5. Bireyi Tanıma Çalışmasına Katılım — Uygun bir test dışı bireyi tanıma tekniği veya okulun kullandığı bir ihtiyaç belirleme aracı, danışman onayıyla incelenir; mümkünse gözetim altında uygulama/değerlendirme sürecine katılım sağlanır.

6. Temel Sınıf Rehberliği Uygulaması — Öğrencilerin gelişim düzeyi ve okulun ihtiyaçları doğrultusunda en az bir sınıf rehberliği etkinliği hazırlanır/uyarlanır ve gözetim altında uygulanır.

7. RAM/Kurum Tanıma Çalışması — Okulun bağlı bulunduğu RAM'in veya uygun görülmesi hâlinde ilgili bir PDR hizmet biriminin işleyişi ve okul ile iş birliği süreçleri incelenir.

8. Haftalık Refleksiyon ve Dönem Sonu Genel Değerlendirme — Her uygulama haftası sonunda yapılandırılmış refleksiyon formu doldurulur; dönem sonunda okul PDR hizmetleri ve öğrencinin kendi mesleki gelişimi bütüncül biçimde değerlendirilir.

10. RPD I Önerilen 12 Haftalık Uygulama Akışı

Hafta	Odak	Temel Faaliyet	Kanıt/Ürün
1	Tanışma, kurum kuralları, etik ve uygulama çerçevesi	Tanışma, kurum kuralları, etik ve uygulama çerçevesi	Kurum tanıma notları
2	Okul ve PDR servisinin fiziksel/örgütsel yapısını inceleme	Okul ve PDR servisinin fiziksel/örgütsel yapısını inceleme	Okul-PDR servisi tanıma formu
3	Okul PDR programı, yıllık plan ve kurul/komisyonların incelenmesi	Okul PDR programı, yıllık plan ve kurul/komisyonların incelenmesi	Program inceleme notu
4	MEB RPD mevzuatı ve Etik Yönergeyi okul uygulamasıyla ilişkilendirme	MEB RPD mevzuatı ve Etik Yönergeyi okul uygulamasıyla ilişkilendirme	Mevzuat-etik değerlendirme raporu
5	e-Rehberlik süreçlerini ve veri/kayıt kullanımını inceleme	e-Rehberlik süreçlerini ve veri/kayıt kullanımını inceleme	e-Rehberlik değerlendirme notu
6	Öğrenci ihtiyaçlarını ve gelişim alanlarını gözlemleme	Öğrenci ihtiyaçlarını ve gelişim alanlarını gözlemleme	İhtiyaç/gözlem formu
7	Bireyi tanıma tekniği/araç seçimi ve hazırlık	Bireyi tanıma tekniği/araç seçimi ve hazırlık	Uygulama planı
8	Bireyi tanıma çalışmasına gözetimli katılım ve değerlendirme	Bireyi tanıma çalışmasına gözetimli katılım ve değerlendirme	Bireyi tanıma raporu
9	Sınıf rehberliği etkinliği planlama	Sınıf rehberliği etkinliği planlama	Etkinlik planı
10	Sınıf rehberliği etkinliğini gözetim altında uygulama	Sınıf rehberliği etkinliğini gözetim altında uygulama	Etkinlik değerlendirme formu
11	RAM/ilgili kurum ve okul iş birliğinin incelenmesi	RAM/ilgili kurum ve okul iş birliğinin incelenmesi	Kurum ziyaret raporu
12	Portfolyo tamamlama ve mesleki gelişim öz değerlendirmesi	Portfolyo tamamlama ve mesleki gelişim öz değerlendirmesi	Genel değerlendirme ve öz değerlendirme

BÖLÜM III — OKULLARDA RPD UYGULAMALARI II

11. Dersin Amacı

Okullarda RPD Uygulamaları II dersinin amacı; öğrencilerin RPD I’de kazandıkları gözlem, kurum tanıma ve temel uygulama becerilerini daha ileri düzey uygulama yeterliklerine dönüştürmeleri; okulun ve öğrencilerin gereksinimlerine dayalı PDR çalışmaları planlamaları, uygulamaları, değerlendirmeleri; paydaşlarla konsültasyon yürütmeleri ve mesleki uygulamalarını süpervizyon altında reflektif ve etik biçimde geliştirmeleridir.

12. Öğrenme Çıktıları

- Okulun ve hedef grubun ihtiyaçlarına dayalı PDR çalışması planlar.
- Uygun bireyi tanıma tekniklerini seçer, gözetim altında uygular, sonuçlarını amaçla sınırlı biçimde değerlendirir ve hizmet planlamasında kullanır.
- Sınıf rehberliği/psikoeğitim çalışmalarını amaç, kazanım, yöntem ve değerlendirme boyutlarıyla planlar ve uygular.
- Akademik, kariyer ve sosyal-duygusal gelişim alanlarında uygun okul temelli müdahaleleri seçer ve yürütür.
- Öğretmen, veli ve diğer paydaşlarla etik ve amaç odaklı konsültasyon sürecine katılır.
- Uygulama sonuçlarını veri ve gözleme dayalı biçimde değerlendirir; gerekli iyileştirmeleri planlar.
- Mesleki sınır, gizlilik, kültürel duyarlılık, çocuk koruma ve risk yönetimi ilkelerini uygulamalarına yansıtır.
- Süpervizyondan yararlanır, geribildirim uygulamaya aktarır ve kendi mesleki gelişimini eleştirel biçimde değerlendirir.

13. RPD II Zorunlu Uygulamaları

1. Gereksinim Belirleme ve Uygulama Planı — Uygulama okulunun özel hedefleri, öğrenci ihtiyaçları ve mevcut veriler dikkate alınarak dönemlik kişisel uygulama planı hazırlanır.

2. Bireyi Tanıma Tekniği Uygulaması — Uygun bir grup temelli/test dışı teknik veya kurumca uygun görülen ölçme aracı seçilir, gerekli izinlerle gözetim altında uygulanır, sonuçları amaçla sınırlı olarak değerlendirilir ve raporlanır.

3. Sınıf Rehberliği Uygulamaları — En az iki sınıf rehberliği etkinliği planlanır, gözetim altında uygulanır ve kazanıma ulaşma, süreç ve uygulayıcı becerileri açısından değerlendirilir.

4. Kariyer Gelişimi Çalışması — Öğrencilerin kariyer gelişim ihtiyaçlarına uygun en az bir yapılandırılmış kariyer rehberliği etkinliği/çalışması gerçekleştirilir.

5. Konsültasyon Çalışması — Uygun bir öğrenci/öğrenci grubu ihtiyacı çerçevesinde öğretmen ve/veya veli ile yapılandırılmış, amaç odaklı bir konsültasyon sürecine gözetim altında katılım sağlanır.

6. Grup/Seminer/Psikoeğitim Çalışması — Okulun ihtiyacına göre belirli bir öğrenci grubuna yönelik en az bir seminer, kısa psikoeğitim veya grup rehberliği çalışması planlanır ve uygulanır. Çalışmanın kapsamı öğrencinin yeterlik düzeyine uygun olmalıdır.

7. Paydaş ve Kurum İş Birliği — Okul yönetimi, RAM, sınıf rehber öğretmeni, özel eğitim birimi veya ilgili diğer paydaşlarla yürütülen iş birliği süreçlerinden en az biri uygulama açısından incelenir ve değerlendirilir.

8. Haftalık Refleksiyon ve Bütüncül Portfolyo — Her hafta yapılandırılmış refleksiyon yapılır; dönem sonunda uygulama kanıtları, geribildirimler, öz değerlendirme ve mesleki gelişim hedefleriyle portfolyo tamamlanır.

14. RPD II Seçmeli Uygulamalar

Uygulama okulunun gereksinimleri, öğrencinin yeterlik düzeyi, izin koşulları ve süpervizörlerin değerlendirmesi doğrultusunda aşağıdaki çalışmalardan en az biri seçilebilir. Zorunlu çalışmalarla içerik bakımından aynı olan bir görev seçmeli çalışma olarak yeniden sayılmaz.

- Öğretmenlere yönelik yapılandırılmış konsültasyon veya kısa mesleki bilgilendirme çalışması.
- Velilere yönelik ihtiyaç temelli bilgilendirme/psikoeğitim çalışması veya veli toplantısının RPD hizmetleri açısından yapılandırılmış gözlemi.
- Belirli bir öğrenci grubuna yönelik kısa süreli grup rehberliği/psikoeğitim dizisi.
- Kariyer gelişimine yönelik yapılandırılmış bireysel veya küçük grup çalışması; kapsam ve oturum sayısı uygulama öğrencisinin yeterlik düzeyine göre belirlenir.
- Özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ve gelişim süreçlerine ilişkin okul psikolojik danışmanı, öğretmen ve aile iş birliğinin incelenmesi ve uygun konsültasyon sürecine katılım.
- Psikososyal koruma, önleme veya okul çapında koruyucu faktörleri güçlendirmeye yönelik bir farkındalık çalışması.
- PDR hizmetlerinin değerlendirilmesine yönelik basit veri toplama ve geri bildirim çalışması (ör. ihtiyaç anketi, memnuniyet/yararlanma geri bildirimi); veri güvenliği ve izinler gözetilir.

15. RPD II Önerilen 12 Haftalık Uygulama Akışı

Hafta	Temel Faaliyet	Kanıt/Ürün
1	RPD I kazanımlarını gözden geçirme; okulun güncel ihtiyaçlarını belirleme	Kişisel uygulama planı
2	Gereksinim verilerini inceleme ve uygulama hedeflerini netleştirme	Gereksinim değerlendirme notu
3	Bireyi tanıma uygulamasını planlama	Uygulama planı
4	Bireyi tanıma uygulaması ve değerlendirme	Bireyi tanıma raporu
5	Sınıf rehberliği uygulaması 1	Plan + değerlendirme
6	Sınıf rehberliği uygulaması 2	Plan + değerlendirme
7	Kariyer gelişimi çalışması	Kariyer uygulama raporu

Hafta	Temel Faaliyet	Kanıt/Ürün
8	Konsültasyon sürecine katılım	Konsültasyon formu
9	Grup/psikoeğitim/seminer hazırlığı	Uygulama planı ve materyaller
10	Grup/psikoeğitim/seminer uygulaması	Uygulama ve değerlendirme raporu
11	Paydaş/kurum iş birliği veya seçmeli uygulama	Seçmeli uygulama raporu
12	Bütüncül değerlendirme, portfolyo ve gelişim hedefleri	Öz değerlendirme + portfolyo

BÖLÜM IV — SÜPERVİZYON, DEVAM VE DEĞERLENDİRME

16. Süpervizyon Süreci

Teorik ders saatleri, yalnızca bilgi aktarımına değil, uygulama sürecinin yapılandırılmış biçimde ele alındığı süpervizyon oturumlarına da ayrılır. Süpervizyonda öğrencinin uygulama öncesi planı, uygulama sırasındaki gözlem ve deneyimleri, uygulama sonrası değerlendirmesi, etik ikilemler, güçlükler ve alternatif müdahale yolları ele alınır.

- Uygulama öncesi: amaç, hedef grup, gelişim düzeyi, yöntem, etik riskler ve değerlendirme planı gözden geçirilir.
- Uygulama sonrası: ne olduğu, neden olduğu, hangi becerilerin kullanıldığı, neyin işe yaradığı/yarayabileceği ve bir sonraki uygulamada neyin değiştirileceği tartışılır.
- Geribildirim: somut davranışa, kanıta ve gelişime odaklanır; kişiliği değil mesleki performansı değerlendirir.
- Etik olaylarda: öğrenci tek başına karar vermek yerine süpervizyona başvurur; gerekirse okul prosedürleri ve mevzuat işletilir.

17. Devam, Telafi ve Uygulama Disiplini

- Uygulama kurumundaki çalışmalara ve üniversitedeki teorik/süpervizyon oturumlarına devam zorunluluğu, üniversite ve MEB'in yürürlükteki mevzuatına göre uygulanır.
- Yasal/geçerli mazeret nedeniyle eksik kalan uygulamalar, kurumun çalışma düzeni ve ilgili sorumluların onayı doğrultusunda telafi edilir.
- Uygulama öğrencisi devam çizelgesini haftalık olarak düzenler; ilgili onay ve imzaları zamanında tamamlar.
- Uygulama gününün yalnızca fiziksel olarak okulda bulunmakla değil, planlanan mesleki görevlerin yerine getirilmesiyle tamamlanmış sayılması esastır.

18. Ölçme ve Değerlendirme İlkeleri

Ders başarısı tek bir ürün veya tek bir değerlendiricinin kanaatine dayandırılmamalıdır.

Değerlendirmede süreç, uygulama performansı, portfolyo ürünleri, süpervizyona katılım, etik-profesyonel davranış ve reflektif gelişim birlikte dikkate alınır. Fakülte/üniversite tarafından belirlenen sınav ve notlandırma hükümleri saklıdır.

Bileşen	Açıklama	Önerilen Ağırlık (%)
Devam ve uygulama sorumluluğu	Uygulama günlerine düzenli katılım; görevleri zamanında yürütme	Ön koşul / ilgili mevzuat
Haftalık refleksiyon ve süpervizyona katılım	Düzenli raporlama, geribildirim kullanma, mesleki farkındalık	20
Uygulama performansı	Planlama, uygulama, iletişim, sınıf/grup yönetimi, etik sınırlar	30

Uygulama dosyası/portfolyo	Zorunlu ve seçmeli ürünlerin niteliği, bütünlük ve düzen	30
Dönem sonu bütüncül değerlendirme	Öz değerlendirme, mesleki gelişim, hedef belirleme	20

19. Uygulama Dosyası / Portfolyo

Portfolyo, öğrencinin yalnızca yaptığı işleri değil, mesleki gelişim sürecini de göstermelidir. Dosyada yalnızca gerekli ve anonimleştirilmiş bilgiler yer alır.

- Kapak ve içindekiler
- Onaylı devam çizelgesi
- Haftalık refleksiyon/değerlendirme formları
- Derse özgü zorunlu uygulama planları ve raporları
- Varsa seçmeli uygulama raporu ve materyalleri
- Uygulama psikolojik danışmanından alınan geribildirimler/uygun değerlendirme formu
- Dönem sonu öz değerlendirme ve mesleki gelişim hedefleri

EKLER VE UYGULAMA FORMLARI**EK-1. Uygulama Öğrencisi Devam Çizelgesi (RPD I / RPD II)**

Ders	
Uygulama Yapılan Okul/Kurum	
Uygulama Öğrencisinin Adı Soyadı	
Öğrenci Numarası	
Uygulama Psikolojik Danışmanı	
Uygulama Öğretim Elemanı	

Hafta	Tarih	Saat	Yapılan Çalışmalar	Öğrenci İmzası
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				

Dönem Sonu Onayı: Uygulama Psikolojik Danışmanı _____ Okul Müdürü _____

EK-2. Haftalık Reflektif Değerlendirme Formu

Her uygulama haftasının ardından doldurulur. Öğrenci/çalışan isimleri ve kişiyi tanımlayıcı ayrıntılar yazılmaz.

Ad Soyad	
Hafta / Tarih	
Uygulama Okulu	
Uygulama Psikolojik Danışmanı	
Uygulama Öğretim Elemanı	

1. Bu hafta hangi çalışmaları yaptım/gözlemledim?

.....
.....

2. Bu deneyimi okul PDR hizmetleri ve ilgili kuramsal/mesleki bilgiler açısından nasıl değerlendiriyorum?

.....
.....

3. Hangi mesleki becerileri kullandım veya geliştirmeye ihtiyaç duydum?

.....
.....

4. Karşılaştığım güçlük, etik ikilem veya karar noktası neydi? Nasıl ele alındı?

.....
.....

5. Aldığım geribildirimler nelerdi?

.....
.....

6. Bir sonraki uygulamamda neyi sürdürmek veya değiştirmek istiyorum?

.....
.....

EK-3. Okul ve PDR Servisini Tanıma Formu (RPD I)

İnceleme Alanı	Gözlem / Bulgular	Mesleki Değerlendirme
Okulun türü/kademesi ve öğrenci profili		
Okulun bulunduğu çevrenin sosyal-kültürel özellikleri		
Toplam öğrenci ve personel sayısı		
PDR servisi personel yapısı		
Öğrenci / psikolojik danışman oranı		
PDR servisinin fiziksel koşulları ve erişilebilirliği		
PDR servisinin çalışma düzeni ve kayıt sistemi		
Okul PDR programının temel hedefleri		
Sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında yürütülen çalışmalar		
Gelişimsel ve önleyici çalışmalar		
RAM ve diğer kurumlarla iş birliği		
Veli ve öğretmen konsültasyonu		
Özel gereksinimli öğrencilerle ilgili PDR hizmetleri		
Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hazırlıkları		
Okul yönetimiyle koordinasyon ve ilgili kurul/komisyonlar		
Gözlenen güçlü yönler ve geliştirme alanları		

EK-4. Bireyi Tanıma Tekniği Uygulama ve Değerlendirme Formu

Ders (RPD I / II)	
Tekniğin/Aracın Adı	
Amaç	
Hedef Grup / Sınıf Düzeyi	
Uygulama Tarihi	
Uygulama Psikolojik Danışmanı Onayı	

Tekniğin seçilme gerekçesi ve öğrenci ihtiyaçlarıyla ilişkisi

.....
.....

Uygulama öncesi hazırlık ve etik/izin koşulları

.....
.....

Uygulama sürecinin özeti

.....
.....

Elde edilen bulguların amaçla sınırlı değerlendirilmesi

.....
.....

Bulguların okul PDR hizmetleri açısından nasıl kullanılabileceği

.....
.....

Sınırlılıklar ve izleyen adımlar

.....
.....

EK-5. Sınıf Rehberliği Etkinliği Planlama ve Değerlendirme Formu

Etkinliğin Adı	
Ders (RPD I / II)	
Gelişim Alanı	
Yeterlik / Kazanım	
Sınıf Düzeyi	
Süre	
Araç-Gereç	
Uygulama Tarihi	

İhtiyaç/Gerekçe

.....

.....

Uygulayıcı için ön hazırlık

.....

.....

Etkinliğin uygulanma basamakları

.....

.....

Kazanımın değerlendirilmesi

.....

.....

Uygulama sırasında gözlenen öğrenci katılımı ve süreç

.....

.....

Kazanıma ulaşma durumunun değerlendirilmesi

.....

.....

Uygulayıcı becerilerinin öz değerlendirmesi

.....

.....

Karşılaşılan güçlükler ve bir sonraki uygulama için iyileştirmeler

.....

.....

EK-6. Konsültasyon Süreci Değerlendirme Formu (RPD II)

Konsültasyon Yapılan Paydaş (öğretmen/veli/diğer)	
Tarih	
Konu / İhtiyaç Alanı	
Uygulama Psikolojik Danışmanı	

Konsültasyonun amacı ve bağlamı

.....
.....

Paydaşın gözlem ve ihtiyaçlarının özeti (anonim)

.....
.....

Birlikte belirlenen hedef(ler)

.....
.....

Önerilen/kararlaştırılan stratejiler

.....
.....

İzleme planı

.....
.....

Etik, gizlilik ve sınırlarla ilgili dikkat edilen noktalar

.....
.....

Öğrencinin süreçten öğrendikleri ve öz değerlendirmesi

.....
.....

EK-7. Kariyer Rehberliği Uygulama Formu (RPD II)

Çalışmanın Adı	
Hedef Grup / Sınıf Düzeyi	
Tarih	
Süre	
Uygulama Psikolojik Danışmanı	

Belirlenen kariyer gelişim ihtiyacı

.....
.....

Amaç ve beklenen kazanımlar

.....
.....

Kullanılan yöntem/etkinlik/materyal

.....
.....

Uygulama sürecinin özeti

.....
.....

Kazanımın değerlendirilmesi

.....
.....

Geliştirilmesi gereken yönler

.....
.....

EK-8. RAM / Kurum Ziyareti ve İş Birliği Değerlendirme Formu

Ziyaret Edilen Kurum	
Tarih	
Görüşülen Birim/Uzman	

Kurumun temel görev ve hizmetleri

.....
.....

Okullarla yürüttüğü iş birliği süreçleri

.....
.....

Okul psikolojik danışmanının kurumla iletişim/iş birliği rolü

.....
.....

Gözlenen güçlü yönler ve sınırlılıklar

.....
.....

Bu ziyaretin mesleki gelişimime katkısı

.....
.....

EK-9. Dönem Sonu Öz Değerlendirme ve Mesleki Gelişim Formu

1. Bu dönem en fazla geliştigimi düşündüğüm üç mesleki yeterlik nedir?

.....
.....

2. Hangi uygulama deneyimi mesleki gelişimime en fazla katkı sağladı? Neden?

.....
.....

3. Hangi alanlarda daha fazla bilgi, beceri veya süpervizyona ihtiyaç duyuyorum?

.....
.....

4. Etik ve profesyonel sınırlar konusunda farkındalığım nasıl değişti?

.....
.....

5. Okul PDR hizmetlerinin güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken yönleri hakkındaki değerlendirmem nedir?

.....
.....

6. Bir sonraki dönem/mesleğe geçiş için üç somut gelişim hedefim nedir?

.....
.....

EK-10. Uygulama Psikolojik Danışmanı Performans Değerlendirme Formu

Ölçüt	1	2	3	4	5
Devam ve sorumluluk					
Mesleki iletişim ve iş birliği					
Etik ilkelere ve gizliliğe uyum					
Uygulama öncesi hazırlık ve planlama					
Öğrencilerle gelişimsel düzeye uygun iletişim					
Uygulama becerileri					
Geribildirime açıklık ve geribildirimi kullanma					
Raporlama ve mesleki refleksiyon					
Mesleki sınırları koruma					
Genel mesleki gelişim					

1=Yetersiz, 2=Geliştirilmeli, 3=Yeterli, 4=İyi, 5=Çok iyi

Nitel Geribildirim / Güçlü Yönler / Gelişim Alanları:

.....

.....

EK-11. Uygulama Dosyası / Portfolyo Değerlendirme Rubriği

Ölçüt	1 — Başlangıç	2 — Gelişiyor	3 — Yeterli	4 — Güçlü
Tamlık ve düzen Gerekli belgelerin eksiksiz, düzenli ve zamanında sunulması	☐	☐	☐	☐
Mesleki doğruluk Kavramların, yöntemlerin ve uygulama kararlarının uygunluğu	☐	☐	☐	☐
Etik ve gizlilik Anonimleştirme, veri güvenliği ve mesleki sınırların gözetilmesi	☐	☐	☐	☐
Uygulama niteliği Planlama, uygulama ve değerlendirme arasındaki tutarlılık	☐	☐	☐	☐
Reflektif düşünme Deneyimin yalnızca betimlenmeyip analiz edilmesi; güçlü/sınırlı yönlerin belirlenmesi	☐	☐	☐	☐
Geribildirimi kullanma Süpervizyon geribildirimlerinin sonraki uygulamalara yansıtılması	☐	☐	☐	☐
Mesleki gelişim Dönem boyunca yeterliklerde ilerleme ve somut gelişim hedefleri	☐	☐	☐	☐

Kaynakça ve Yararlanılan Güncel Kurumsal Belgeler

- Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı. Okullarda RPD Uygulamaları II – Kılavuz (bölümce iletilen mevcut taslak).
- Yükseköğretim Kurulu. (2020). Eğitim Fakültelerine Yetki Devri Kararı (10.08.2020 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu kararı).
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. 14.08.2020 tarihli ve 31213 sayılı Resmî Gazete.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge.
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. (2025). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı Okullarda RPD Uygulamaları I & II Kılavuzu.
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi. (2025). Öğretmenlik Uygulaması / Okullarda RPD Uygulamaları Kılavuzu.
- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Güncel mevzuat, sınıf rehberliği, e-Rehberlik ve psikososyal destek kaynakları.